

Qorti tal-Magistrati (Ghawdex)

Gurisdizzjoni Superjuri

Sezzjoni Generali

Magistrat Dr Joanne Vella Cuschieri B.A., Mag. Jur. (Eur. Law.) LL.D.

Seduta tat-Tlieta, 31 ta' Mejju, 2016

Rikors Guramentat Numru:- 43/2012JVC

John Vella, Virginio sive Gino Vella, Loreto sive Lorry Vella, Anthony Vella, Mariosa Portelli, Martina Zerafa kemm f'isimha proprju kif ukoll ghan-nom ta' ohtha l-imsiefra Pawla Mercieca; u Concetta Vella ghal kull interess li jista' jkollha

Vs

Lino Vella u Jason Vella ghal kull interess li jista' jkollu

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat fejn l-atturi ppremettew:-

1. Illi permezz ta' kuntratt fl-atti tan-nutar Dr. Enzo Dimech tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Novembru ta' l-elf disa' mija u disgha u tmenin (1989), missier l-atturi kollha u r-ragel ta' l-attrici Concetta Vella dahal fi ftehim ta' assocjazzjoni in partecipazzjoni ghall-

konvenuti Lino Vella biex jigi gestit il-fond maghruf Sea View Bar and Restaurant, numru sittax (16), Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex bhala bar u restaurant.

2. Illi l-gestjoni Prattika ossia d-day to day running ta' dan in-negozju kienet f'idejn il-konvenut Lino Vella li kien jinkassa l-introjtu kollu generat minn dan in-negozju.
3. Illi s-socju John Vella miet fis-sitta u ghoxrin (26) ta' Dicembru tas-sena elfejn u sitta u wirtuh l-atturi kollha hlief l-attrici Concetta Vella li hija martu u li hija uzufruttwarja tal-beni tieghu kollu. Il-konvenut ukoll kien eredi tieghu izda minhabba kundizzjoni mposta fit-testment u li avverat ruhha, huwa tilef kull beneficju mholli lilu f'dak it-testment skont kif ordnat minn missieru t-testatur u ghandu jikkonsegwixxi biss is-sehem riservat ossia l-legittima.
4. Illi dan in-negozju baqa' f'idejn il-konvenut illi mhux biss ma onorax l-obbligi li suppost kellu jaghmel skont l-att tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Novembru ta' l-elf disa' mija u disgha u tmenin (1989), talli beda jabbuza mis-sitwazzjoni tieghu b'mod illi eskluda lis-socju l-iehor John Vella minn dan il-fond u aktar tard lill-eredi tieghu u anke ricentament sahsitra ghadda l-gestjoni *de facto* ta' dan in-negozju lil ibnu Jason Vella.
5. Illi wara l-att tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Novembru ta' l-elf disa' mija disgha u tmenin (1989) sakemm il-partijiet kienu ghadhom

jiggestixxu l-fond flimkien saru diversi benefikati f' dan in-negozju illi kompla kiber u anke bena sular iehor fl-istess fond mnejn jigi operat in-negozju.

6. Illi l-atturi ma' jridux jibqghu aktar bhala socji f' dan il-ftehim ta' assocjazzjoni in partecipazzjoni u jridu illi tali assocjazzjoni tigi xolta u li jigu rezi l-kontijiet da parti tas-socju li kien imexxi l-operazzjoni komuni.
7. Illi fil-fatt l-atturi jridu illi s-socju l-iehor Lino Vella jirrendi l-kontijiet kollha sal-lum, haga li tul dawn is-snin kollha qatt ma ghamel u jhallas il-bilanc fuq dawn il-kontijiet. Iridu wkoll illi wara tali xoljiment ta' din l-assocjazzjoni, il-fond ossia l-hanut mnejn jigi operat dan in-negozju jerga' jghaddi f'idejhom kif kien qabel.
8. Illi dan ir-rikors qed isir mill-atturi kollha u qed jigi konfermat bil-gurament minn John Vella li ghandu konoxxenza vera u proprja li taw lok ghal din il-kawza.

Talbu lil din l-Onorabbli Qorti:

1. Tordna xoljiment tal-assocjazzjoni in partecipazzjoni maghmula permezz ta' att tan-nutar Dottor Enzo Dimech tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Novembru ta' l-elf disa' mija disgha u tmenin (1989) li permezz tieghu l-partijiet qablu illi jiggestixxu flimkien il-

fond sittax (16) maghruf bhala Sea View Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex.

2. Tordna illi l-konvenut Lino Vella ghandu jirrendi l-kontijiet kollha relatati ma' l-operat ta' dan in-negozju.
3. Tordna lill-konvenut Lino Vella ihallas dak il-bilanc illi jirrizulta fil-kontijiet.
4. Illi kemm-il darba l-konvenut Lino Vella ma jkunx f'pozizzjoni li jirrendi kontijiet kif suppost, jew altrimenti jirrendi kontijiet li ma jidhirx li jkunu genwini, tivverifika l-istess kontijiet hi permezz ta' esperti nominandi u tordna lill-konvenut Lino Vella sabiex ihallas dawk il-bilanci f'dawn il-kontijiet minnha raggunti.
5. Tordna illi l-konvenut Lino Vella jirrilaxxa l-parti tas-socju l-iehor, cioe' johrog mill-fond numru sittax (16) maghruf bhala Sea View, Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex bil-benefikati kollha li hemm fuqu nkluz bini ulterjuri illi sar.
6. Tikkundanna lill-konvenut Lino Vella u lil ibnu Jason Vella li jidher li qieghed ukoll fl-operat ta' dan in-negozju sabiex mix-xoljiment ta' din l-assocjazzjoni jizgumbraw mill-fond numru sittax (16) maghruf bhala Sea View, Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex bil-benefikati kollha li hemm fuqu nkluz bini ulterjuri illi sar.

Bl-ispejjez kollha nkluza VAT u bl-ingunzjoni tal-konvenut minn issa ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata fejn il-konvenuti eccepew:

1. Illi in linja preliminari, ma huwiex moghti d-dritt lill-atturi Mariosa mart Joseph Portelli, Loreto sive Lorry Vella u Anthony Vella, li jipprocedu b'din il-kawza stante li bis-sahha ta' skrittura datata tmintax (18) ta' Dicembru elfejn u tmienja (2008), l-istess atturi kienu rrikonoxxew it-titolu tal-esponenti fuq il-fond *de quo* u ddikjaraw li ma fadlilhomx iktar pretensjonijiet kontra l-esponenti rigward il-fond *de quo*. Ghaldaqstant it-talbiet ta' dawk l-atturi ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kollha kontra taghhom;
2. Illi fit-tieni lok, u minghajr pregudizzju ghall-premess, il-fond oggett ta' din il-kawza ghandu jigi ndividwat b'certezza fis-sens li l-oggett tal-kuntratt fl-atti tan-Nutar Enzo Dimech tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Novembru elf disa' mija disgha u tmenin (1989) kien jirreferi eskluzivament ghall-fond li llum huwa maghruf bhala "Pizza Marina Pub", Triq Marina, l-Imgarr li jinsab fil-pjan terran, u mhux ukoll ghall-fond maghruf bhala "Sea View Restaurant" li huwa soprastanti l-ewwel fond imsemmi. Ghaldaqstant jekk l-atturi qeghdin jippruvaw jestendu l-ambitu ta' dak il-kuntratt sabiex ikopri dan l-ahhar fond, it-talbiet taghhom in kwantu jirreferu ghall-fond "Sea View Bar & Restaurant" ghandhom jigu michuda

bhala nfondati fid-dritt u fil-fatt. Dan ghaliex, kif jammettu r-rikorrenti nfushom, il-fond fis-sular ta' fuq ma kienx jiforma parti mis-suggett tal-kuntratt ta' assocjazzjoni in partecipazzjoni bejn John Vella u l-esponenti Lino Vella: dak il-fond, li nbena nterament a spejjez tal-esponenti, fuq proprjetà li certament ma hijiex tal-atturi jew xi hadd minnhom, jeorbita l-ambitu tal-ftehim bejn il-partijiet fuq il-kuntratt fl-atti tan-Nutar Enzo Dimech tat-28 ta' Novembru 1989.

3. Illi mhux minnu li l-esponenti xi darba eskluda lil John Vella minn dan il-fond: John Vella kien kuljum ikun prezenti, fil-fond "Pizza Marina" u kien jaf b'dak kollu li kien qed jigri f'dak il-fond u fil-fond soprastanti ghalih sa meta mbaghad xewxuh uliedu l-atturi, qata' ghal kollox milli jmur hemm u fetah il-kawza 7/2004 "John Vella vs Lino Vella" kontra l-esponenti.
4. Illi lanqas huwa minnu li l-esponenti ma ottemporax ruhu mal-obbligi naxxenti kontra tieghu mill-kuntratt fuq imsemmi. Bhala fatt, sa meta John Vella habta u sabta fetah il-kawza fuq imsemmija kontra l-esponenti, huwa dejjem uzufuwixxa ruhu mill-proventi mill-gestjoni tal-fond fis-sular ta' isfel, sahsitra fi grad iktar minn dak li suppost kellu jirrizulta skont l-imsemmi kuntratt. Wara li nfethet il-kawza, imbaghad, huwa minnu li sakemm inqatghet il-kawza, l-esponenti hass li kien ikun inutli li huwa joffri lil

missieru, u wara l-mewt tieghu lil hutu, l-ammont dovut lilhom skont il-kuntratt fl-atti tan-Nutar Dimech. Imma huwa minnu wkoll li hadd fost l-atturi ma talab xi rendikont simili, jew talab il-hlas minghand l-esponenti tal-ammonti dovuti lilhom fit-termini tal-kuntratt. Kien difatti l-esponenti li mmedjatement wara li kien hemm decizjoni finali fil-kawza ipproceda sabiex irrediga l-konteggi tal-operazzjoni tieghu ghal sena partikolari u baghat joffri l-hlas lil Concetta Vella. Dan sar permezz ta' ittra tad-9 ta' Frar 2012 u ghalkemm fis-17 ta' Frar 2012, ir-rikorrenti baghtu jinfurmaw lill-esponenti li ma humiex ser jaccettaw il-pagament offrut lilhom huma naqsu milli jirritornawlu c-cheque li kien baghtilhom fid-9 ta' Frar. Ghaldaqstant, immedjatement wara l-gheluq ta' sitt xhur mid-data ta' dak ic-cheque, huwa sejjer jghaddi sabiex jiddepozita l-ammont rapprezentat fic-cheque taht l-awtorità ta' din l-Onorabbli Qorti.

5. Illi l-atturi ma ghandhom ebda dritt jitolbu ix-xoljiment tal-ftehim ta' assocjazzjoni in partecipazzjoni unilateralment u minghajr ebda raguni u in kwantu hija fformulata f'dan is-sens, it-talba tal-atturi ghandha tigi michuda.
6. Illi t-talba sabiex l-esponenti jizgumbraw mill-fond *de quo* lanqas ma tista' tigi akkolta ghaliex l-atturi ma humiex is-sidien tal-fond u lanqas ma ghandhom xi drittijiet reali fuq il-fond oggett tal-kuntratt fl-atti tan-Nutar Enzo Dimech fuq iccitat.

7. Salvi risposti ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Rat l-affidavits, xhieda, dokumenti u l-atti kollha esebiti.

Rat illi fis-seduta tal-14 ta' Jannar, 2016 il-kawza thalliet ghad-decizjoni ghal-lum bil-fakulta' li l-partijiet jipprezentaw is-sottomissjonijiet taghhom bil-miktub;

Rat is-sottomissjonijiet esebiti fl-atti.

Rat l-atti kollha.

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti fil-qosor huma li l-atturi kollha, ghajr Concetta Vella flimkien mal-konvenut Lino Vella huma ahwa filwaqt li l-attrici Concetta Vella hija ommhom u l-konvenut Jason Vella huwa iben Lino Vella. Jirrizulta nkontestat bejn il-partijiet li missier l-ahwa illum mejjet John Vella kien dahal fi ftehim ta' assocjazzjoni mal-konvenut Lino Vella u dan bl-iskop li din is-socjeta' tiggstixxi n-negozju li precedentement kien gestit minn John Vella u dan b'referenza ghall-fond numru 16, Triq Marina, Mgarr limiti ta' Ghajnsielem liema fond dak iz-zmien kien igib l-isem "Seaview Bar and Restaurant". Dan il-fond ma kienx proprjeta' ta' John Vella izda huwa fond mikri b'lokazzjoni f'isem John Vella minghand id-Dipartiment tal-Artijiet. Il-pattijiet u l-kundizzjoni ta' kif kellha titmexxa din is-socjeta' huma ndikati fl-iskrittura datata 28 ta' Novembru, 1989 fl-

atti tan-Nutar Dr. Enzo Dimech esebita fl-atti a fol. 7 sa 9 tal-process. Fil-principju dan in-negozju kellu jkun gestit minn Lino Vella filwaqt li John Vella kellu jipprovdi l-fond. Ghal dak li huwa profitti John Vella kellu jiehu l-ewwel elf u hames mitt Lira Maltin profitt (Lm1,500) kull sena filwaqt li l-profitt oltre din is-somma sas-somma ta' ghoxrin Elf Liri Maltin (Lm20,000) kellhom imorru ghand Lino Vella. Oltre din is-somma s-socji kellhom jaqsmu kwalunkwe profitt rimanenti.

Jirrizulta li tul iz-zmien saru diversi altrazzjonijiet u benefikati fil-fond in kwistjoni b'dana li fl-ewwel lok Lino Vella akkwista kamra fuq naha minnhom tal-fond, li ma kinitx tiffirma parti originarjament mill-fond mikri lil John Vella u ghaqqad din il-kamra mal-bqija tal-fond ta' John Vella. Din il-kamra kienet maghrufa bhala tal-'Lager' ghaliex kienet mikrija lil terz maghruf b'dan il-laqam qabel ma ghaddiet b'kirja minghand il-Gvern lil Lino Vella. Ma hemmx kontestazzjoin bejn il-partijiet li din il-kamra ma tifformax parti mill-fond involut fis-socjeta' kreata fis-sena 1989. Fil-fatt il-vertenza odjerna tikkoncerna t-talba ghax-xoljiment tas-socjeta' kreata fis-sena 1989 fir-rigward tal-bqija tal-fond kollu fl-istat li hu lllum. Jirrizulta mill-atti li tul iz-zmien tas-socjeta' il-fond tkabbar billi ssaqqaf il-kurutur li kien hemm quddiemu u konsegwentement anki ssaqfet il-verandah ta' quddiem li kienet precedentement uzata sabiex jitpoggew l-imwejjed u s-siggijiet ai termini ta' permess li kien mahrug f'isem John Vella. Jirrizulta wkoll li nhareg permess ta' zvilupp sabiex fuq il-fond originali u kif imkabbar jinbena sular iehor kif fil-fatt sar. Dan il-fond huwa accessibbli minn tarag li sar f'parti mill-fond ezistenti meta giet fis-sehh is-socjeta'. Jirrizulta wkoll inkontestat li kien hemm zmien fejn il-parti l-gdida

mibnija fuq is-sular ezistenti kienet tinkera li certu Peter Camilleri u ta' dan huwa kien ihallas kera lill-konvenut Lino Vella u li dak iz-zmien il-fond kien jintuza bhala zewg ristoranti separati tant illi dan jirrikonixxih il-mejjet John Vella fit-testment tieghu a fol. 26 fit-tielet artikolu. Ma tressqux izda provi quddiem din il-Qorti li jevidenzjaw l-access tal-fond ta' fuq minn isfel jekk mhux mit-tarag li jifforma parti mill-fond ezistenti originarju ghas-socjeta'.

Tul iz-zmien ukoll u qabel il-mewt tieghu s-socju l-iehor John Vella kien intavola kawza sabiex tigi dikjarata xolta s-socjeta' ghal ragunijiet specifici ndikati f'dik il-kawza fosthom li John Vella ma kienx qed jircievi l-hlasijiet dovuti lilu minn Lino Vella u li Lino Vella ma kienx qed jiggstixxi sew dan in-negozju. Din il-kawza giet michuda stante li l-Qorti ma kinitx sodisfatta li kienu gew ippruvati z-zewg ragunijiet indikati mill-attur, dak iz-zmien John Vella, sabiex il-Qorti jkollha bazi legali u fattwali biex ixkolji s-socjeta'.

Huwa nkontestat bejn il-partijiet li s-socju John Vella gie nieqes fis-26 ta' Dicembru tas-sena 2006 u l-wirt tieghu huwa regolat ai termini ta' testment ukoll esebit a fol. 26 tal-process. It-testment jaghmilha cara kif id-drittijiet ereditarji fuq il-fond in kwistjoni f'din il-kawza kellhom jinqasmu dipendenti fuq jekk il-kawza precedenti msemija li nfethet mit-testatur tintrebahx minnu jew le. Kif gia' inghad din il-kawza ntilfet mit-testatur u ntrebhet mill-konvenut Lino Vella.

Jirrizulta li mid-data tal-mewt ta' John Vella, Lino Vella baqa' jiggstixxi hu n-negozju mill-fond in kwistjoni flimkien ma' ibnu Jason Vella li dan

tal-ahhar jidher li issa minhabab l-eta' ta' Lino Vella ha tista' tghid f'idejh il-gestjoni kollha ta' dan in-negozju.

L-ewwel eccezzjoni:

Illi l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti taqra kif isegwi:

'Illi in linja preliminari, ma huwiex moghti d-dritt lill-atturi Mariosa mart Joseph Portelli, Loreto sive Lorry Vella u Anthony Vella, li jipprocedu b'din il-kawza stante li bis-sahha ta' skrittura datata tmintax (18) ta' Dicembru elfejn u tmienja (2008), l-istess atturi kienu rrikonoxxew it-titolu tal-esponenti fuq il-fond *de quo* u ddikjaraw li ma fadlilhomx iktar pretensjonijiet kontra l-esponenti rigward il-fond *de quo*. Ghaldaqstant it-talbiet ta' dawk l-atturi ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kollha kontra taghhom;'

L-iskrittura li taghmel referenza ghaliha din l-eccezzjoni tinsab esebita a fol. 76 tal-process. F'din l-iskrittura huwa minnu li hemm l-atturi msemmija u l-konvenut Lino Vella u jigi dikjarat kif isegwi:

'Il-partijiet jiddikjaraw illi huma kienu nvoluti f'kawza quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri fl-ismijiet 'John Vella et vs. Lino Vella'', Citaz Nru 74/2004, li giet deciza fil-Prim'Istanza fl-20 ta' Novembru 2008, u illi minnha gie ntavolat appell minn John Vella, Virgilio sive Gino Vella, u Martina Zerafa proprio et nomine;

Illi l-ahwa Anthony, Mariosa u Loreto Vella ukoll kienu fost l-atturi f'dik il-kawza, izda ddisassocjaw ruhhom mill-proceduri fi stadju ta' appell;

Ghaldaqstant bis-sahha tal-prezenti l-partijiet qeghdin jiftehmu dan li gej:

- a. fl-ewwel lok, l-ahwa Anthony, Mariosa u Loreto Vella jiddikjaraw illi huma ma fadlilhom ebda pretensjoni kontra Lino Vella rigward il-mertu tal-kawza fuq imsemmija;
- b. min-naha tieghu Lino Vella jiddikjara u jintrabat illi anke f'kaz ta' ezitu favorevoli ghalih fl-istadju ta' appell fil-kawza fuq imsemmija, huwa ma jkunx jista' jirreklama ebda parti mill-ispejjez ta' dawn il-proceduri minghand l-ahwa Anthony, Mariosa u Loreto Vella.
- c. Mill-bqija il-partijiet jiddikjaraw li hadd minnhom ma fadallu ebda pretensjonijiet kontra l-parti l-ohra.'

Ai termini ta' din l-eccezzjoni, jidher li l-konvenut qed jinterpreta dan il-ftehim bhala rinunzja assoluta da parti tal-atturi msemmija fir-rigward tad-drittijiet taghhom fuq il-fond in kwistjoni. L-atturi Anthony, Mariosa u Loreto Vella jichdu dan kollu fl-affidavits taghhom (fol. 38, 42 u 45) u fil-kontro-ezamijiet (fol. 83, 87 u 113) u

jsostnu b'fermezza li l-ftehim kien limitat ghall-fatt li huma ma riedux ihallsu spejjez fir-rigward tal-kawza imsemmija u xejn aktar.

Illi l-Qorti gharblet sew din l-iskrittura u xejn ma hija konvinta mill-argument tal-konvenut li tali skrittura huwa evidenza ta' rinzunja cara u espressa (kif tirrikjedi l-ligi u l-gurisprudenza) ghad-drittijiet tal-atturi msemmija fir-rigward tad-drittijiet taghhom relatati mal-fond in kwistjoni. Anzi, huwa ben car mill-iskrittura li din kienet intiza sabiex tkun limitata biss ghall-vertenza li kien hemm dak iz-zmien bejn il-partijiet fil-kawza 74/2004 imsemmija b'mod specifiku fl-istess skrittura liema kawza kienet tikkonsisti f'talba ghax-xoljiment tas-socjeta' specifikament ghal zewg ragunijiet moghtija f'dik il-kawza. Li tali dikjarazzjoni tiggebbed b'tali mod li tinghata l-interpretazzjoni daqshekk wiesgha daqs kemm qed jippretendi l-konvenut mhux legalment accettabbli. Li kieku verament kien hemm l-intenzjoni li l-atturi nvoluti jirrinzunzjaw ghal kull dritt spettanti lilhom fuq il-fond in kwistjoni l-Qorti ma ghandhiex dubju li dan kien jinkiteb b'mod car, kelma b'kelma fl-iskrittura speċjalment in vista tal-fatt li din giet redatta mill-avukat tal-konvenut Lino Vella izda dan ma sarx appuntu ghaliex din il-Qorti hija wkoll certa li l-atturi ma kienux jaccettaw.

Ghaldaqstant in vista tas-suespost, il-Qorti ser tghaddi sabiex tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut bhala legalment infondata bl-ispejjez kontra tieghu.

L-ewwel talba:

Illi l-ewwel talba attrici taqra kif isegwi:

‘Tordna xoljiment tal-assocjazzjoni in partecipazzjoni maghmula permezz ta’ att tan-nutar Dottor Enzo Dimech tat-tmienja u ghoxrin (28) ta’ Novembru ta’ l-elf disa’ mija disgha u tmenin (1989) li permezz tieghu l-partijiet qablu illi jiggestixxu flimkien il-fond sittax (16) maghruf bhala Sea View Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex.’

Illi filwaqt illi fin-nota ta’ sottomissjonijiet taghhom l-atturi jaghmlu enfasi fuq l-artikolu 1679 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta’ Malta, jirrizulta li fin-nota ta’ sottomissjonijiet taghhom il-konvenuti jinjoraw b’mod assolut dan l-artikolu, b’mod partikolari is-sub-artikolu (c). Dan is-sub-artikolu jaqra kif isewgi:

‘Is-socjeta’ tispicca: . . . (c) bil-mewt ta’ wiehed mis-socji.’

xejn aktar u xejn anqas. Jirrizulta li wiehed mis-socji fis-socjeta’ ffurmata permezz tal-ftehim datat 28 ta’ Novembru, 1989 u cioe’ John Vella miet nhar is-26 ta’ Dicembru tas-sena 2006. Dan huwa nkontestat bejn il-partijiet. Anki mis-semplici qari ta’ dan is-sub-artikolu tal-ligi huwa car li s-socjeta’ bejn il-mejjet John Vella u l-konvenut Lino fil-mument li John Vella gie nieqes fis-26 ta’ Dicembru tas-sena 2006 awtomatikament spiccat. L-iskrittura bejn il-partijiet datata 28 ta’ Novembru, 1989 ma tippovdix mod iehor. In oltre ai termini tal-artikolu 1654 tal-Kap. 16

socjeta' b'terminu ndefinit mihjiex permissibbli filwaqt li ghalkemm l-artikolu 1655 jaghti lok ghal socjeta' ghal terminu determinat jew marbut ma' xi kundizzjoni ma jirrizultax li tnizzlet xi kundizzjoni simili fil-ftehim tat-8 ta' Novembru, 1989. L-abbli difensur tal-atturi in sostenn tal-argument taghhom jikkwota lil Baudry Lacantineri (Trattato Teorica - Pratico di Diritto Civili Milano 1914) kif isegwi:

'La societa' e' precisamente una di queste ultime convenzioni. La considerazione delle persone e' dominante in questo contratto; esso implica la fiducia, spesso la stima e quale volta l'effetto reciproco dei contraenti; esso crea o consacra fra loro un certo jus fraternitatis, una specie di vincoli di solidarieta. La morte di uno dei contraenti rappresenta il piu delle volte una disorganizzazione. Far continuare la societa' fra i superstiti soltanto, sarebe spesso condannarla all'impotenza. Il permettere all'erede del socio defunto di prendere il suo posto, sarebbe piu grave ancora; perche' s'intruderebbe cosi un estraneo nella societa'.

L-atturi jikkwotaw ukoll il Ricci (Corso Teorico Pratico di Diritto Civili, Torino 1886) (Vol IX Titoli VI Capo VII Par 62 pg 105) kif isegwi:

'La societa' si scioglie in terzo luogo, in forza della disposizione della legge, per la morte di alcuno dei soci.'

Illi ghalhekk in vista tas-suespost u stante l-mewt inkontestata tas-socju John Vella nhar is-26 ta' Dicembru, 2006 din il-Qorti ma ghandhiex alternattiva ghajr li tilqa' l-ewwel talba attrici u tordna xolta l-

assocjazzjoni maghmula permezz ta' att fl-atti tan-Nutar Dr. Enzo Dimech datata 28 ta' Novembru, 1989 bejn il-mejjet John Vella u l-konvenut Lino Vella relattiva ghall-fond kif deskritt fl-istess skrittura bhala l-fond bin-numru (16), Triq Marina, Mgarr limiti ta' Ghajnsielem, maghruf bl-isem 'Seaview Bar and Restaurant'.

Illi izda l-partijiet ukoll ma jaqblux bejniethom dwar liema ambjenti jikkonsistu fil-fatt fil-fond parti mill-ftehim datat 28 ta' Novembru, 1989. L-atturi min-naha taghhom isostnu li filwaqt li dan ma jikkonsistix fil-kamra fil-genb, dik li kienet maghrufa bhala tal-Lager (formalment mikrija lill-ahwa Buttigieg u llum lill-konvenut Lino Vella (ara dokument a fol. 58), fil-bqija l-binja ghalkemm zviluppata aktar u sar anki bini fis-sular ta' fuq, il-koll ghandha tigi kkunsidrata bhala parti minn dak il-ftehim ghaliex suggetta ghall-istess kirja mad-Dipartiment tal-Artijiet, kirja li ssejjah lill-mejjet John Vella. Min-naha l-ohra l-konvenuti jsostnu li f'kaz ta' ezitu favorevoli tal-ewwel talba tal-atturi, hemm qbil li l-kamra maghrufa bhala tal-'Lager' mihijiex involuta izda jsostnu wkoll li l-oggett tal-ftehim kien biss il-fond li jinsab fil-pjan terran li llum igib l-isem Pizza Marina Pub u mhux il-binja ta' fuqu u li llum igib l-isem ta' Sea View Restaurant u dan ghaliex il-binja ta' fuq saret wara l-ftehim tat-28 ta' Novembru, 1989 a spejjez ta' Lino Vella. L-atturi ma jikkontestawx li l-binja ta' fuq saret wara l-ftehim u mill-assjem tal-provi migbura jidher li huwa minnu li l-ispejjez sabiex inbena dan is-sular saru minn Lino Vella u mhux mis-socju l-iehor John Vella. Qed jinghad dan ghaliex ghalkemm fl-affidavits taghhom l-atturi jqajmu dubju dwar dan il-punt fil-kontro-ezamijiet taghhom sabuha diffiqli biex jichdu li l-ispejjez saru minn Lino Vella. Dan appartu l-fatt li bosta mill-

atturi meta saru dawn ix-xoghlijiet lanqas kienu jirrisjedu Malta izda kien emigrati barra u ghaldaqstant ftit li xejn jistghu jittfghu dawl fuq dak li verament kien qed isehh bejn missierhom u huhom il-konvenut Lino Vella. Il-konvenut ukoll jaghmel referenza ghall-fatt li l-permessi sabiex jitkabbar u jinbena t-tieni sular fuq il-fond ezistenti nhargu f'ismu u dan kif jidher mid-dokumenti a fol. 59 sa 62 tal-process. Biex ikun aktar specifiku a fol. 63 tal-process il-konvenut ipprezenta pjanta li fuqha mmarka bl-ahdar dak li kien ezistenti originarjament fid-data tal-ftehim ma' missieru John Vella u l-estensjonijiet li saru wara li jidhru mmarkati bil-kulur roza u vjola. Fuq din il-pjanta jidher ukoll, kif ammess anki mill-istess konvenut tarag fil-parti ezistenti li izda saret wara sabiex takkomoda u twassal ghall-bini l-gdid li sar fuq.

Illi jirrizulta li l-fond originali kif imsemmi u deskritt fil-ftehim tas-sena 1989 kien debitament mikri lis-socju illum mejjet John Vella. A fol. 176 tal-process hemm esebit permess f'isem John Vella li taghti koncessjoni ghal 'encroachment' ghal sitt imwejjed f''site in Shore Street, Mgarr, Gozo'. Bhala referenza tal-art in kwistjoni fuq dan id-dokument jidher in-numru 1355/63. Il-Qorti izda ma sabitx atti ohra fil-process li maghhom setghet tqabbel dan in-numru. Dawn l-imwejjed jidhru fuq ir-ritratt a fol. 174 li juri l-fond kif kien qabel u l-imwejjed fit-triq fuq quddiem tal-istess fond. Il-Qorti mill-assjem tal-provi fehmet li illum din il-parti giet inkorporata mal-istabbiliment fil-forma ta' veranda. A fol. 59 gie esebit ukoll permess datat 26 ta' Gunju, 1989 mahrug f'isem il-konvenut Lino Vella u li ghalhekk jippredata sahansitra l-formazzjoni tas-socjeta' fejn il-fond kien certament isejjah biss lil John Vella bhala l-inkwilin u li jaghmel referenza ghal numru 60583. Il-Qorti tinnota li

ghalkemm fil-kontro-ezami tal-konvenut Lino Vella sar accenn li dan seta' kien in-numru originali tal-kirja tal-fond lil John Vella ma tressqet l-ebda prova konklussiva dwarha. Il-Qorti lanqas tista' teskludi li dan il-permess jista' jaghmel referenza ghall-alterazzjonijiet strutturali fil-kamra maghrufa bhala tal-'lager' li kienet giet trasferita fuq Lino Vella sentejn qabel (ara dokument 58). Ghal xi raguni l-konvenut ma annettiex mad-dokument a fol. 59 il-pjanti li jaghmel referenza ghalihom l-istess permess.

Illi a fol. 234 *et seq* tal-process jinsabu esebiti bosta ricevuti dwar permessi u kera relatati mal-fond gestit llum mill-konvenuti. Sas-sena 1990 dawn jidhru kollha mhallsa minn John Vella. F'dik l-istess sena uhud minn dawn il-permessi u licenzji bdew jidhru li thallsu minn Lino Vella ghalkemm jidher ukoll li thallsu l-permessi sabiex Lino Vella jagixxi bhala 'substitute' ta' John Vella b'dana li mhux daqshekk stramb li l-ircevuти johorgu f'ismu la darba kien qed jagixxi bhala 'substitute'. A fol. 251 fil-fatt tinsab esebita ricevuta li taqra 'Lino Vella obo John Vella'.

Illi l-Qorti tinnota wkoll li l-ftehim ta' bejn il-partijiet datat 28 ta' Novembru, 1989 fir-rigward tal-lokazzjoni tal-fond u licenzji kien jipprovdi kif isegwi:

'(5) il-lokazzjoni tal-fond imsemmi tibqa' tal-komparenti John Vella li jibqa' personalment responsabbli ghall-hlas tal-kera lis-sid u l-ammont li jithallas bhala kera m'ghandux jigi konsidrat u kalkolat bhala spejjez tan-negozju u ghalhekk ma jittehidx in konsiderazzjoni ghall-finijiet tal-konstatazzjoni tal-qliegħ nett; . . .

(8) Kwalunkwe permessi, licenzji, jew awtorizzazzjonijiet ohrajn mill-awtoritajiet kompetenti għall-gestjoni tan-negozju fuq imsemmi għandhom ikunu f'isem il-komparenti Lino Vella, u l-komparenti John Vella qieghed prezenzjalment jobbliga ruhu li jiffirma kwalunwke dokument u jaghti l-kunsens tieghu għat-trasferiment tal-istess licenzji, permessi u awtorizzazzjonijiet.'

Minn dak suespost huwa car lil din il-Qorti li l-intenzjoni tas-socju John Vella kienet cara u nekwivoka għal dak li hija l-kirja tal-fond in kwistjoni u li cioe' din kellha tibqa' ssejjah lilu. Mid-dokumenti kollha esebiti fl-atti ma tirrizulta l-ebda prova li f'xi mument il-kirja tal-fond giet trasferita fuq il-konvenut Lino Vella għalkemm permessi u licenzji fil-fatt gieli thallsu minnu jew hargu f'ismu. In oltre, mill-atti ma tirrizulta l-ebda prova li l-binja in kwistjoni (dejjem b'eskluzjoni tal-kamra tal-'lager' li hija mikrija lil Lino Vella) hija gestita bhala zewg negozji diversi anzi kien l-istess konvenut Jason Vella fix-xhieda tieghu li kkonferma li jintuza numru tal-vat wiehed (fol. 154). Apparti minn hekk it-tarag li jwassal għall-parti ta' fuq jinsab fil-parti tal-fond originarjament mikrija lil John Vella u formanti parti mill-fond kif ezisenti fil-mument li giet fis-sehh is-socjeta'. Minghajr l-uzu ta' dan it-tarag il-Qorti ma sabet l-ebda evidenza li hemm xi access iehor għall-parti ta' fuq tal-fond.

A fol. 208 tal-process fil-kontro-ezami tieghu Lino Vella jghid kif isegwi:

'Avukat:

Taqbel mieghi illi dak illi ghadek thallas lill-Gvern huwa l-kamra illi inti hadt minghand Buttigieg?

Xhud:

Sewwa. Ghamilt zmien inhallas kollox jien. Imbaghad bdew, qabdu u bdiet thallas ommi biex taparsi kollha l-gust.

Avukat:

U int bqajt thallas il-kamra ta' Buttigieg biss.

Avukat:

Iva. Ghamilt snin kbar, ghandi l-ircevuti ta' snin kbar.

Avukat:

Pero' l-hanut ta' missierek jithallas, anke meta gieli hallast int, fuq isem missierek.

Xhud:

Gieli hallast f' isem missieri, u gieli hallast fuq ismi ukoll.

Avukat:

Fuq ismek?

Xhud:

Le, issa ma nafx, jew fuq isem missieri, ma nafx.'

Mill-bosta rcevuti li gew esebiti fl-atti l-ebda wahda ma jidher li tirreferi ghall-kirja tal-fond originarjament mikri lill-mejjet John Vella.

A fol. 213 l-konvenut jkompli jghid:

'Avukat:

issa inti ghidtilna fl-affidavit illi hadt art minghand il-Gvern. Inti naqblu illi mhux art hadt, art ma hadt xejn. Hadt il-kamra ta' Buttigieg tal-lager.

Xhud:

Iva.

Avukat:

Iktar minn dik ma hadtx?

Xhud:

Le.'

Illi a fol. 60 jinsab esebit permess datat 12 ta' April, 1990 ghalkemm min-numru tieghu jidher li ntabab f'Novembru tas-sena 1988 (cioe' qabel giet iffurmata s-socjeta' u meta l-kirja kienet zgur issejjah lil John Vella). Dan il-permess li jidher li hareg f'isem il-konvenut Lino Vella b'referenza ghall-indirizz Seaview Bar & Restaurant, Mgarr, Gozo u 'premises' deskritti bhala "Mgarr Harbour, Gozo' jaqra kif isegwi:

'To carry out alterations and additions to ground floor and erect first floor as per plans (PAPB 5084/88/10A) submitted with letter dated 31.5.89 and amended, subject to the General Conditions (A) on form DC 1/88. Balconies should not be in gold, silver or bronze aluminium. Height of building should not exceed two floors.'

Dan id-dokument jevidenzja li l-permess inhareg sabiex il-fond jibqa' kunsidrat bhala fond wiehed. Ma gew prezentati l-ebda dokumenti ohra fl-atti li jistghu b'xi mod jevidenzjaw li f'xi mument dan il-fond inghata l-permess sabiex jinqasam fi tnejn u wisq anqas ma gew

prezentati dokumenti li jevidenzjaw li l-kirja ma baqghetx wahda shiha kif kienet originarjament issejjah lil John Vella.

Illi minn dak kollu suespost, din il-Qorti tqis li tressqu bizzejjed provi li jevidenzjaw li l-fond li ghandu jkun meqjus bhala formanti parti mill-ftehim ta' socjeta' u li din il-Qorti ser tilqa' t-talba ghax-xoljiment tieghu huwa dak kollu fil-pussess tal-konvenuti Lino Vella u Jason Vella illum fi Triq Marina, l-Imgarr b'eskluzjoni biss tal-kamra formalment mikrija lill-ahwa Buttigieg (l-kamra tal-lager) u illum mikrija f'isem il-konvenut Lino Vella u ghalhekk il-fond numru sittax (16), formalment maghruf bl-isem Sea View Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex ghandu jitqies li jinkludi kemm il-binja kollha li hemm fis-sular t'isfel kif ukoll dik fis-sular ta' fuq bl-'enroachments' kollha ezistenti fuq quddiem tal-istess fond.

Illi dak kollu suespost izda ma ghandux jilledi kwalunkwe drittijiet li jista' jkollhom il-konvenuti jew min minnhom sabiex jithallsu dak dovut lilhom fuq ameljoramenti u benefikati li saru fl-istess fond.

It-tieni, it-tielet u r-raba' talba attrici:

L-atturi f'din il-kawza jsostnu li ma jridux jibqghu f'assocjazzjoni mal-konvenut Lino Vella u talbu wkoll li Lino Vella jigi ordnat jaghti l-kontijiet tal-operazzjoni komuni.

Dan notat izda, fin-nota ta' sottomissjonijiet taghhom a fol. 278 l-atturi jiddikjaraw kif isegwi:

‘Ghalhekk f’dan l-istadju l-esponenti qed ikollhom jinsistu biss fuq it-talbiet l-oħra u mhux qed jinsistu dwar it-tieni, tielet u raba’ talba u f’dan ir-rigward filwaqt li jzommu fermi d-drittijiet tagħhom, jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni, tielet u raba’ talba attrici li huma ser ikollhom jindirizzaw f’kawza *ad hoc*.’

Fl-istess nota izda jsostnu li dan kien tort tal-konvenut li naqas milli jressaq il-provi sabiex ikun jista’ jsir ir-rendikont rikjest u b’hekk l-atturi ma ghandhomx ibagħtu l-ispejjez relatati ma’dawn it-talbiet.

Illi filwaqt li l-Qorti ma ghandha l-ebda problema li tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni, tielet u r-raba’ talba attrici kif mitlub minnha mill-istess atturi, salvi u mpregudikati d-drittijiet tagħhom li jressqu tali talbiet permezz ta’ kawza separata, issibha ferm diffiċli li tiggustifika li l-ispejjez ta’ tali talbiet ghandhom jigu akkollati lill-konvenuti meta kien l-obbligu tal-atturi li primarjament iressqu l-provi sabiex jissostanzjaw il-pretensjonijiet tagħhom u mhux tal-konvenut.

Il-Hames u sitt t-talba attrici:

Permezz ta’ dawn it-talbiet l-atturi qed jitolbu li l-konvenuti jirrilaxxaw u jizgumbraw mill-fond numru sittax (16) magħruf bhala Sea View Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex bil-benefikati kollha li hemm fuqu nkluz bini ulterjuri.

Illi ghal din it-talba l-konvenuti fis-sitt eccezzjoni taghhom u fin-nota taghhom jirribattu fis-sens illi l-atturi stante li ma humiex is-sidien tal-fond u lanqas ghandhom xi drittijiet reali fuqu allura ma jistghux isostnu tali talba quddiem din il-Qorti kif isegwi:

‘L-atturi ma jistghux jitolbu l-izgumbrament minn fond meta ma humiex is-sidien tal-fond in kwistjoni. Din it-talba ta’ zgumbrament tista’ biss issir mill-Gvern jew rapprezentanti tieghu.’

Illi ma hemmx kontestazzjoni bejn il-partijiet li l-fond in kwistjoni kien mikri lil missier John Vella mill-Gvern ta’ Malta tant li dan huwa wkoll dikjarat fl-iskrittura tat-28 ta’ Novembru, 1989.

Illi ai termini tat-tielet artikolu fit-testment tal-mejjet John Vella datat 7 ta’ April, 2006 esebit a fol. 26 tal-process jinghad illi:

‘It-testatur jiddikjara illi tezisti pendentu kawza fil-Qorti ta’ Ghawdex bejnu u bejn ibnu Lino Vella dwar dritt ta’ okkupazzjoni ta’ ristorante bl-isem *Sea View Restaurant*, fil-port ta’ l-Imgarr, Ghajnsielem, Ghawdex. Dan ir-ristorant huwa maqsum f’zewg sulari u kull sular qed jigi gestit bhala ristorante separat. It-testatur irid u jordna li kemm-il darba huwa jitlef l-imsemmija kawza, l-imsemmi ibnu Lino Vella jitlef kull beneficju mholli lilu b’dan it-testment u jikkonsegwixxi biss is-sehem rizervat skont il-Ligi. F’dik l-eventwalita’ sehemu ghandu jakkreixxi favur tal-ko-legatarji jew ko-werrieta l-oħra skont il-kaz.’

Illi ma hemmx kontestazzjoni bejn il-partijiet illi l-kawza li ssir referenza ghalha fit-testment intrebhet anki fl-appell minn Lino Vella b'dana li l-kundizzjoni fit-tielet artikolu tat-testment tal-mejjet John Vella giet fis-sehh u cioe' illi l-konvenut odjern Lino Vella tilef kull beneficcju mholti lilu bit-testment in kwistjoni salv id-dritt ghal-legittima. Dan jinkludi wkoll kull dritt ghall-inkwilinat tal-fond Sea View Restaurant jew sehem mill-istess inkwilinat. Jirrizulta lil din il-Qorti li d-dritt ghall-inkwilinat permezz tal-istess testment ghadda fuq l-ahwa l-ohra bhala eredi universali tal-mejjet John Vella skont is-seba' artikolu tal-istess testment u dan ghaliex it-tqassim tad-dritt tal-inkwilinat ai termini tal-bqija tat-tielet artikolu tat-testment (fol. 26 wara) kien jigi biss in effett f'kaz li l-kawza nrebhet mit-testatur, kundizzjoni li izda ma avveratx ruhha.

Illi jirrizulta ghalhekk li din il-Qorti hija rinfaccjata b'talba da parti tal-atturi li jirrizulta li fil-fatt huma l-inkwilini skont il-ligi tal-fond bl-isem Sea View Restaurant filwaqt li l-konvenuti ma ghandhom l-ebda jedd fuq il-fond l-anqas dak ta' inkwilinat jew almenu parti mill-inkwilinat. In vista ta' dan din il-Qorti ma taqbilx mas-sottomissjoni tal-konvenut li l-atturi ma ghandhomx id-dritt li jitolbu l-izgumbrament taghhom u dan stante li filwaqt li jirrizulta li l-atturi ghandhom dritt ta' inkwilinat fuq il-fond in kwistjoni, il-konvenuti da parti taghhom ma ghandhom l-ebda dritt fuq l-istess wara li s-socjeta' qed tigi wkoll dikjarata xolta minn din il-Qorti. Is-sitwazzjoni legali kienet tkun mod iehor li kieku l-konvenuti jew xi hadd minnhom kien ukoll ko-inkwilin tal-fond f'liema kaz l-eccezzjoni tal-konvenuti kienet tregi, izda dan ma jirrizultax li huwa l-kaz fil-kawza odjerna.

Ghaldaqtant ghar-ragunijiet suesposti l-Qorti ser tghaddi sabiex tilqa' il-hames u sitt talba attrici bl-ispejjez kontra l-konvenuti, salv u mpregudikat kwalunkwe dritt li jista' jkollhom il-konvenuti ghal rimbors tal-ispejjez u benefikati maghmula fl-istess fond.

Decizjoni:

- (1) Tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti bhala legalment infondata bl-ispejjez kontra taghhom;
- (2) Tichad it-tieni, it-tielet, ir-raba' u l-hames eccezzjoni tal-konvenuti u tilqa' l-ewwel talba attrici billi tiddikjara xolta l-assocjazzjoni in partecipazzjoni maghmula permezz ta' att tan-Nutar Enzo Dimech tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Novembru ta' l-elf disa' mija disgha u tmenin (1989) li permezz tieghu l-partijiet fl-istess ftehim qablu illi jiggstixxu flimkien il-fond sittax (16) maghruf bhala Sea View Bar and Restaurant, Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem Ghawdex liema fond jikkonsisti illum fl-ambjenti kollha ezistenti fis-sular ta' isfel u ta' fuq u nkluz kull 'encroachment' ezistenti fuq quddiem tal-fond u jeskludi biss il-kamra mikrija direttament lill-konvenut Lino Vella mill-Gvern ta' Malta, bl-ispejjez kontra l-konvenuti;

- (3) Fuq talba tal-atturi tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tat-tieni, tielet u r-raba' talba mressqa minnhom salvi u mpregudikati d-drittijiet taghhom dwar il-mertu tal-istess fil-konfront tal-konvenuti, bl-ispejjez kontra l-atturi;
- (4) Tichad is-sitt eccezzjoni tal-konvenuti u tghaddi biex tilqa' l-hames u s-sitt t-talba tal-atturi kif dedotti, b'dana li l-fond sittax (16) maghruf bhala "Sea View Bar and Restaurant", Triq Marina, Mgarr, Ghajnsielem, Ghawdex ghandu jinftiehem li jikkonsisti fl-ambjenti kollha ezistenti illum fis-sular ta' isfel u ta' fuq u nkluz kull 'encroachment' ezistenti fuq quddiem tal-fond u jeskludi biss il-kamra mikrija direttament lill-konvenut Lino Vella mill-Gvern ta' Malta, salv u mpregudikat kwalunkwe dritt li jista' jkollhom il-konvenuti skont il-ligi ghar-rimbors tal-ispejjez u benefikati maghmula fl-istess fond, bl-ispejjez kontra l-konvenuti.

Bl-ispejjez kollha mhux gia decizi hawn fuq kontra l-konvenuti.

(ft.) Dr. Joanne Vella Cuschieri
Magistrat

(ft.) Maureen Xuereb
D/Registratur

Vera kopja

D/Registratur